

A Legfelsőbb Bíróság mint felülvizsgálati bíróság dr. Glant Henrietta ügyvéd által képviselt **felperesnek** dr. Józsa Zsolt ügyvéd által képviselt **alperes** ellen **kártérítés megfizetése** iránt a Debreceni Városi Bíróság előtt 54.P.22.443/2009. szám alatt indult és másodfokon a Hajdú-Bihar Megyei Bíróság 2.Pf.21.431/2010/3. számú ítéletével befejezett perében az említett jogerős ítélet ellen az alperes által benyújtott felülvizsgálati kérelem folytán a 2011. május 3-án megtartott tárgyaláson meghozta a következő

**í t é l e t e t :**

A Legfelsőbb Bíróság mint felülvizsgálati bíróság a Hajdú-Bihar Megyei Bíróság 2.Pf.21.431/2010/3. számú ítéletét hatályon kívül helyezi, a Debreceni Városi Bíróság 54.Pf.22.443/2005/16. számú ítéletet részben megváltoztatja;

az alperest terhelő marasztalás tőkeösszegét a per főtárgya tekintetében 2.000.000 (Kettőmillió) Ft-ra, a perköltség vonatkozásában 120.000 (Egyszázhuszezer) Ft-ra leszállítja azzal, hogy ügyvédi munkadíj címén felmerült elsőfokú perköltségüket a felek maguk viselik.

Kötelezi a felperest, hogy fizessen meg az alperesnek 15 nap alatt 57.500 (Ötvenhétezer-ötszáz) Ft együttes, másodfokú és felülvizsgálati részperköltséget.

Ez ellen az ítélet ellen további felülvizsgálatnak nincs helye.

**I n d o k o l á s :**

Az irányadó tényállás szerint J-né, mint kereskedelmi ügynök megbízási jogviszonyban állt az alperessel, 2007. április 17-től az alperes üzleti igazgató besorolású ügynöke volt, és az F Személyi

Bankár elnevezésű, 8 szintből álló ügynöki hálózat VI. szintjén állt.

A felperes ismerősök ajánlása útján került kapcsolatba J-nével, aki az alperes nevében kedvező befektetési lehetőséget kínált részére. A felperes a befektetésekről két alkalommal tárgyalt J-nével, aki azt ígérte részére, hogy a befektetni kívánt 4.000.000 Ft-ot 3 hónap elteltével 17 %-os mértékű kamat mellett fogja visszakapni. A tárgyalásokra J-né bérelt lakásán került sor, és ugyanezen lakáson adott át a felperes - a harmadik találkozás során - 2007. szeptember 25-én J-né részére 4.000.000 Ft-ot. Egyidejűleg J-né bevételi pénztárbizonylatot állított ki arról, hogy 4.000.000 Ft-ot lakástakarék-pénztári tőkeelhelyezés címén 30+30 nap futamidőre a felperestől átvett. A bevételi pénztárbizonylaton két bélyegzőjét helyezte el. Az egyik bélyegző szerint J-né az alperes személyi bankára, a másik bélyegző szerint pedig saját személyében jogosult hitelbetét-ügylet ügyintézésére és közvetítésére.

Az ajánlott befektetés valójában nem létezett, J-né a pénzt nem továbbította az alperesnek és a felperesnek sem fizette vissza, ellene büntető eljárás van folyamatban.

A felperes keresetében 4.000.000 Ft tőke és ennek 2007. szeptember 25-től járó késedelmi kamatai megfizetésére kérte kötelezni az alperest a Ptk. 350. § /2/ bekezdése és 349. §-a alapján.

Az alperes a kereset elutasítását kérte, másodlagosan kármegosztás alkalmazását indítványozta.

Az elsőfokú bíróság 16. sorszámú ítéletében 3.000.000 Ft tőke és ennek 2007. szeptember 25-től járó kamatai megfizetésére kötelezte az alperest a felperes javára, a felperes ezt meghaladó keresetét elutasította.

Az elsőfokú bíróság szerint mivel J-né egyéni vállalkozóként állandó megbízás keretében tevékenykedett az alperesnél, az alperes kártérítési felelősséggel tartozik amiatt, hogy J-né a felperesnek 4.000.000 Ft kárt okozott. Rámutatott arra azonban, hogy a felperes is közrehatott a károkozás bekövetkeztében, a befektetés elhelyezésekor ugyanis nem úgy járt el, ahogy az az adott helyzetben elvárható lett volna. Nem ellenőrizte, hogy J-né jogosult-e 4.000.000 Ft átvételére, a pénzt magánlakáson és nem az alperes irodájában adta át, nem gyanakodott amiatt, hogy írásbeli szerződés megkötésére nem került sor és amiatt sem, hogy az ígért kamat szokatlanul magas mértékű volt. Minderre figyelemmel a bíróság a felperes közrehatásának arányát 1/4 részben határozta meg és az alperest ennek megfelelően marasztalta.

Az alperes fellebbezése alapján eljáró másodfokú bíróság az elsőfokú ítéletet - annak hangsúlyozása mellett, hogy a kialakult bírói gyakorlat a megbízás keretének túllépését nem tekinti olyan

körülménynek, amely a megbízó kártérítés alóli mentesülését eredményezhetné - helyes indokai alapján helybenhagyta.

Az alperes felülvizsgálati kérelmében a jogerős ítélet hatályon kívül helyezését és elsődlegesen a felperes keresetének elutasítását, másodlagosan pedig az alperest terhelő marasztalási összeg 2.000.000 Ft-ra való leszállítását kérte. Az alábbi jogszabályok megsértésére hivatkozott: Ptk. 4. § /1/ és /4/ bekezdés, 348. § /1/ bekezdés, 350. § /1/ és /2/ bekezdés, Pp. 3. § /3/ bekezdés, 163-164. §, 199. és 206. §. Felülvizsgálati kérelmét az alábbiakkal indokolta:

A jogerős ítélet tévesen értelmezte a Ptk. 348. § /1/ bekezdését és 350. § /1/ bekezdését. Nem létező befektetésre az alperes nem adhatott megbízást J-nek, aki így nem járhatott el az alperes megbízottjaként. A bevételi pénztárbizonylat sem tartalmazta az alperes bélyegző lenyomatát. J-né nem az alperes megbízottjaként okozott kárt, hanem a felperessel kialakított és a bíróságok által fel nem tárt jogviszony alapján. A tényállás teljeskörű feltárása elmaradt, nem derült ki, hogy milyen jogviszony állt fenn a felperes és J-né között és e jogviszonynak mik voltak az elemei, feltételei. Jogszabálysértő módon fogadták el ítéletük alapjául a valótlan tartalmú bevételi pénztárbizonylatot, melyet J-né saját nevében, az alperesre való utalás nélkül állított ki. A pénztárbizonylatnak nincs bizonyító ereje atekintetben, hogy J-né ügynökként bármilyen összeget is átvett volna a felperestől. J-nétől nem volt elvárható elfogulatlan tanúvallomás, ugyanis abban volt érdekelt, hogy az ellene irányuló büntető eljárásban előnye származott abból, hogy a sértettnek okozott kár megtérül. Amennyiben a bizonyítékokat helyesen értékelték volna az eljáró bíróságok, hogy el kellett volna utasítaniuk a felperes keresetét. A Legfelsőbb Bíróság az alperes ellen egy másik károsult által indított perben hasonló tényállás alapján elutasította a keresetet arra hivatkozással, hogy J-né nem az alperes megbízottjaként járt el (Pfv.III.21.361/2009/6.számú ítélet).

Az alperes marasztalásakor nem értékelték az eljáró bíróságok azt a körülményt, hogy a befektetés alkalmával nem készült semmilyen szerződés, holott az sokkal kisebb nagyságrendű készpénz elhelyezése esetén is indokolt lett volna. Azt sem értékelték, hogy mivel a felperes nem volt lakástakarékpénztári tag, a befektetésre akkor sem lett volna jogosult, ha az ténylegesen létezett volna. Nem tulajdonítottak jelentőséget annak, hogy a felperes nem kért tájékoztatást a befektetésről, nem érdeklődött a tőke és hozamgarancia felől, hogy a felperes számára ajánlott kamat többszöröse a szokásos pénzintézeti kamatnak, az állítólagos pénzátadásra pedig nem az alperes irodájában, hanem J-né bérleményében került sor. Egyértelműen megállapítható tehát, hogy a felperes maga is jelentősen hozzájárult saját károsodásához.

A felperes a jogerős ítélet hatályában való fenntartását kérte.

A Legfelsőbb Bíróság a jogerős ítéletet a felülvizsgálati kérelem keretei között vizsgálta felül és arra megállapításra jutott, hogy az csak részben felel meg a jogszabályoknak.

Az eljáró bíróságok a szükséges bizonyítási eljárás lefolytatása után megalapozottan jutottak arra a következtetésre, hogy helye van az I.r. alperes kártérítésben való marasztalásának.

J-né az alperessel kötött megbízási szerződés alapján végzett közvetítői tevékenységet és megbízotti minőségében való károkozására egy speciális jogszabály, a lakástakarék-pénztárakról szóló 1996. évi CXIII. törvény (Ltp. tv.) 5. §-ának /4/ bekezdését kell alkalmazni. E rendelkezés szerint pedig az ügynök megbízotti minőségben való károkozásáért a lakástakarék-pénztár a felelős. Az Ltp. tv. 5. §-ának /4/ bekezdése kógens rendelkezés, melynek alkalmazását a bíróság nem mellőzheti. Ugyanakkor alkalmazása során irányadó az a bírói gyakorlat is, mely a Ptk. 350. § /2/ bekezdésének és 348. § /1/ bekezdésének alkalmazása során kialakult. Ez azt jelenti, hogy a megbízó nemcsak akkor felel a tartós megbízási jogviszony keretében foglalkoztatott megbízott által okozott kárért, ha azt a megbízott a megbízásból eredő feladatai ellátása során okozta, hanem akkor is, ha a megbízás kereteit túllépte ugyan, de maga a megbízás tette lehetővé a károkozást. A megbízó felelősségét még akkor is meg lehet állapítani, ha a megbízott olyan tevékenységgel okozott kárt harmadik személynek, melyet a megbízó kifejezetten tiltott, sőt akkor is, ha a megbízással összefüggésben okozott kárt harmadik személynek. A felelősség fennállásához ilyen esetekben is elegendő az, ha a megbízott a megbízási jogviszony fennállása folytán, a megbízó által biztosított lehetőségek révén került olyan helyzetbe, hogy kárt okozhatott.

J-né - akiről köztudott volt, hogy az alperes vezető besorolású, rendkívül sikeres ügynöke - az alperes, mint megbízó által biztosított lehetőségek folytán ügynöki, tartós megbízotti pozícióját felhasználva került olyan helyzetbe, hogy a felperesnek kárt okozhatott és emiatt indokolt, hogy az alperes terhére essen J-né károkozása. Az alperessel szembeni kereset jogalapja tehát az Ltp. tv. 5. § /4/ bekezdése alapján fennáll.

Alaptalanul sérelmezte a felülvizsgálati kérelem a bizonyítékok mérlegelését is. A felülvizsgálati eljárás rendkívüli jogorvoslati eljárás, melyben a bizonyítékok felülmérlegelésére csak kivételesen, akkor kerülhet sor, ha a jogerős ítélet a bizonyítékok iratellenes, kirívóan okszerűtlen, a logika alapvető szabályaival nyilvánvalóan ellentétes mérlegelésén alapult. Jelen esetben azonban nem iratellenesen, nem kirívóan okszerűtlenül és nem nyilvánvalóan a logika szabályaiba ütközően állapították meg az eljáró bíróságok, hogy a felperes J-né részére 4.000.000 Ft-ot átadott. E ténymegállapítás helytállóságát ugyanis nemcsak a

felperes állította, hanem ezt az állítást megerősítette J-né tanúvallomása és az általa kiállított pénztárbizonylat is.

J-né tanúvallomását nem hagyhatták teljes mértékben figyelmen kívül az eljáró bíróságok, a tanú érintettsége, illetve érdekelttsége miatt. Ezt a tanúvallomást is - a Pp. 3. § /4/ bekezdésében írtakra figyelemmel - mérlegelésük körébe kellett vonniuk és azt a bizonyítási eljárás más adataival egybevetve kellett értékelniük.

Egyetért a Legfelsőbb Bíróság az alperes álláspontjával a kármegosztás kérdésében. A felperes nem volt lakástakarékpénztári tag, ezért elvárható lett volna tőle annak tisztázása, hogy az „Ltp. tőkeelhelyezés” mit jelent. Miután a bevételi pénztárbizonylat nem tüntette fel a J-né által ígért hozam mértékét, azt is észlelnie kellett volna a felperesnek, hogy az ígért befektetés feltételeiről sem szerződés, sem más írásos anyag nem áll rendelkezésre. A feltűnően magas kamat ígérete sem ébresztett benne kétségeket. Nem tűnt fel számára, hogy J-nével soha nem az alperes irodájában találkozott. Mindezek alapján a Legfelsőbb Bíróság arra a következtetésre jutott, hogy a felperes akár nagyfokú gondatlanságból, akár azért adott át 4.000.000 Ft-ot J-nének, mert nyerészkedési megfontolásból tudatosan vállalta egy számára is tisztázatlan „befektetés” kockázatát, magatartása mindenképpen jelentős szerepet játszott károsodásának bekövetkeztében.

Ezért a Legfelsőbb Bíróság a Pp. 275. § /4/ bekezdésének első fordulata alapján, a jogszabályoknak megfelelő új határozatot hozott. Az alperest terhelő marasztalás tőkeösszegét 50-50 %-os kármegosztás alkalmazása mellett 2.000.000 Ft-ban határozta meg. A perköltségek viselésével kapcsolatos döntés meghozatalakor a Legfelsőbb Bíróság értékelte, hogy a felperes keresetén 240.000 Ft illetéket, az alperes pedig fellebbezésén és felülvizsgálati kérelmén 180.000 - 180.000 Ft eljárási illetéket rótt le, továbbá, hogy az elsőfokú eljárásban a pervesztesség-pernyertesség aránya 50-50 % volt, míg a fellebbezési és felülvizsgálati eljárásban az alperes csak 1/3 arányban volt pernyertes. A felperes javára megítélt 120.000 Ft elsőfokú perköltség a felperes által lerótt kereseti illeték 50 %-ának felelt meg. A másodfokú és felülvizsgálati eljárás tekintetében azért marasztalta 57.500 Ft-ban a Legfelsőbb Bíróság a felperest, mert ügyvédi munkadíj-különbözetként - ÁFA-val növelten - 62.500 Ft megillette, ugyanakkor köteles volt megfizetni 120.000 Ft erejéig alperesnek az alperes által lerótt fellebbezési és felülvizsgálati illetéket.

A Legfelsőbb Bíróság döntése a Pp. 275. § /4/ bekezdés első fordulata, a Pp. 270. § /1/ bekezdésén, 81. § /1/ bekezdésén, a 32/2003. (VIII.22.) IM rendelet 3. § /5/ bekezdésén alapul.

*Budapest, 2011. május 3.*

*.Vezekényi Ursula sk.a tanács elnöke  
.Lőrincz Györgyné sk.előadó-bíró  
Gyöngyösiné dr.Gyügyei Klára sk.bíró*